

Oponentský posudek disertační doktorské práce p. Rastislava Koreného "Čechy v době merovejské (6. století)". Praha 2013. 1. svazek 193 str. textu včetně 65 obr., 2. svazek 138 tab., 3. svazek obsahuje přetisk 14 odborných studií publikovaných autorem (v sedmi případech ve spolupráci s dalšími odborníky) k tématice doby stěhování národů.

Posuzovaná práce se zabývá germánským osídlením v Čechách v závěrečném období stěhování národů, tudíž historicky velmi závažnou epochou našich dějin předcházející staroslovanskému období. Autor si v úvodu stanovil dva hlavní cíle svého zkoumání: a) revidovat archeologický fond uvedeného období z českého území a b) pokusit se na podkladě hrobových nálezů přispět k poznání sociální struktury tehdejší společnosti. Práci předcházela velmi pracná, časově náročná a nesmírně pečlivě provedená revise všech nalezišť z merovejského období z Čech. Autor zachytil celkem 135 bezpečných lokalit, ze kterých bylo 84 pohřebišť či nalezišť s funerálními památkami. Poněvadž sídlišti z tohoto období se ve speciální studii zabývala již I. Pleinerová (k této práci a k její spolehlivosti vyslovil autor některé výhrady), zaměřil se proto pisatel pouze na hřbitovy a na hrobové nálezy. Tím se ovšem jeho práce dostává do určitého rozporu s jejím širěji koncipovaným názvem.

K analýze hrobů a hrobových památek přistoupil autor způsobem běžným v archeologické literatuře. Nejdříve se zaměřil na vlastní hroby (na jejich velikost, na existenci domů mrtvých, na problém mohylového pohřbívání v onom období aj.), druhá část je potom věnována hrobovému inventáři. Tam autor odděleně sleduje výbavu hrobů mužských a ženských. Při analýze hrobových památek shledává k nim nejčastěji období z českého území a opírá se převážně o českou odbornou literaturu. V některých případech zasazuje své úvahy do širšího středoevropského kontextu (namátkově uvádím např. u nálezů dřevěných stoliček v hrobech, u ulit mušlí *Cyprea*, u uměle deformovaných lebek aj.).

Poslední kapitola v předložené práci se zabývá pohřebišťem v Záluží. Zasluhou autora podařilo se zčásti zrekonstruovat plán tohoto pohřebišťe odkrývaného již ve třicátých letech minulého století. Analýza tamějších památek umožnila autorovi hlouběji nahlédnout do sociální skladby tamější komunity. Zajímavé je např. autorovo zjištění o hloubce a objemu tamějších hrobových jam, které vedle Mochova náleží v Čechách k největším. Na sociální diferenciaci tamější komunity ukazuje např. kumulace bohatých hrobů na jednom místě. Z rozložení hrobů s některými

specifickými přídávky (např. vajec) umožňuje podle autora uvažovat o příbuznosti tam pohřbených jedinců.

Až na výše vzpomenutý závěr týkající se ovšem pouze výsledků analýzy hřbitova v Záluží neobsahuje disertace žádné celkové zhodnocení, které by shrnulo poznatky získané studiem pohřebišť. Chybí jejich historickoarcheologické posouzení a zasazení do tehdejší dějinné situace. Ačkoliv doktorand je autorem řady publikovaných odborných studií a jistě i dobrým znalcem archeologických památek ze závěrečného období stěhování národů, na jeho disertaci se to výrazněji neprojeví. Práce činí dojem určité nedokončenosti či psaní ve velkém spěchu. Autor zřejmě velmi mnoho času věnoval obtížné práci na katalogu nalezišť a na ostatní nezbyl čas.

Doktorand prokázal dobrou znalost archeologického materiálu i příslušné odborné literatury. Po formální stránce (tisk, obrázky) je práce na dobré úrovni. Ve třetím svazku disertace u přetištěných článků, kde byl doktorand spoluautorem, postrádám přibližné procentuální vyjádření autorova vlastního přínosu.

Práci doporučuji komisi k dalšímu řízení.

Praha, 30. srpna 2013

Prof. PhDr. Jiří Sláma, CSc.